

๑. คำนำ

๑.๑ แฉลงปัญหา

ในปัจจุบันนี้สัตว์น้ำนับได้ว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "ปลา" เพราะปลาเป็นสัตว์ที่มีคุณค่าทางอาหารสูง เป็นแหล่งของอาหารโปรตีนที่ย่อยง่ายและมีราคาถูก ใช้เป็นอาหารหลักของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ในปัจจุบันนี้ปลาที่ไค่มาขึ้นส่วนใหญ่จะไค่มาจากทะเล เพราะการประมงทะเลของประเทศไทยไค่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในรอบสิบปีที่ผ่านมาการทวีจำนวนอย่างรวดเร็วของประชากรในประเทศไทยในอัตราการเกิดสูงถึงร้อยละ ๓.๑ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ ๒๕๑๓) ทำให้เกิดการแย่งแย่งที่อยู่อาศัยที่ไร่น้ำมาหากิน มีการทำลายป่าเกิดขึ้น มีการบุกรุกลำเขาไปในแหล่งน้ำ ทำให้ส่วนที่เคยเป็นแหล่งน้ำกลับคืนเขินขึ้น มีการสร้างเขื่อนกั้นน้ำเพื่อประโยชน์ในทางเกษตรกรรม ทำให้สภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำเปลี่ยนไป และที่เพาะพันธุ์วางไข่ของปลาลดจำนวนลง มีการใช้สารเคมีเข้ามาช่วยในกิจการเกษตรกรรมรวมทั้งยาฆ่าแมลงต่าง ๆ ซึ่งเมื่อเกิดการชะล้างและถ่ายเทลงสู่แหล่งน้ำทำให้เกิดเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำอันเป็นผลให้ปริมาณของสัตว์น้ำจืดลดน้อยลงควย ผลผลิตของปลาน้ำจืดที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีนั้นไค่ไค่มาจากการเพาะเลี้ยง ซึ่งไค่เพิ่มขึ้นมาในอัตราต่ำมาก ตรงกันข้ามกับผลผลิตทางทะเลที่ยังทวีจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จึงจะเห็นไค่จากตารางที่ ๑ (กรมประมง ๒๕๑๓)

ตารางที่ ๑

ปริมาณสัตว์น้ำทะเลและน้ำจืดทั้งหมดที่จับได้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๑๑

ปี พ.ศ.	ปริมาณสัตว์น้ำทะเล (ตัน)	ปริมาณสัตว์น้ำจืด (ตัน)	ปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมด
๒๕๕๐	๑๑๔,๐๐๐	๓๗,๐๐๐	๑๕๑,๐๐๐
๒๕๕๑	๑๒๐,๐๐๐	๔๑,๐๐๐	๑๖๑,๐๐๐
๒๕๕๒	๑๐๘,๘๐๐	๔๔,๕๐๐	๑๕๓,๓๐๐
๒๕๕๓	๑๑๕,๖๐๐	๕๒,๒๐๐	๑๕๗,๘๐๐
๒๕๕๔	๑๔๑,๐๐๐	๕๖,๐๐๐	๑๙๗,๐๐๐
๒๕๕๕	๑๓๘,๕๐๐	๕๓,๐๐๐	๑๙๑,๕๐๐

ปี พ.ศ.	ปริมาณสัตว์น้ำทะเล(ตัน)	ปริมาณสัตว์น้ำจืด(ตัน)	ปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมด
๒๔๙๖	๑๔๘,๒๐๐	๕๖,๓๐๐	๒๐๔,๕๐๐
๒๔๙๗	๑๖๖,๔๐๐	๖๓,๔๐๐	๒๒๙,๘๐๐
๒๔๙๘	๑๕๑,๔๐๐	๖๑,๕๗๐	๒๑๒,๙๗๐
๒๔๙๙	๑๕๒,๒๔๐	๖๕,๗๒๐	๒๑๗,๙๖๐
๒๕๐๐	๑๗๐,๙๐๐	๖๓,๖๗๐	๒๓๔,๕๗๐
๒๕๐๑	๑๘๕,๐๐๐	๕๑,๓๐๐	๒๓๖,๓๐๐
๒๕๐๒	๑๘๗,๗๗๐	๕๗,๐๒๐	๒๔๔,๗๙๐
๒๕๐๓	๑๘๖,๘๗๑	๗๒,๕๗๔	๒๕๙,๔๔๕
๒๕๐๔	๒๓๓,๒๗๕	๗๒,๓๓๐	๓๐๕,๖๐๕
๒๕๐๕	๒๖๙,๗๐๙	๗๐,๐๗๙	๓๓๙,๗๘๘
๒๕๐๖	๓๒๓,๓๗๔	๙๕,๓๑๑	๔๑๘,๖๘๕
๒๕๐๗	๔๙๔,๑๙๖	๘๒,๗๙๐	๕๗๖,๙๘๖
๒๕๐๘	๕๒๙,๔๘๓	๘๕,๖๓๗	๖๑๕,๑๒๐
๒๕๐๙	๖๓๕,๑๖๕	๘๕,๑๑๗	๗๒๐,๒๘๒
๒๕๑๐	๗๖๒,๑๘๗	๘๕,๒๕๖	๘๔๗,๔๔๓
๒๕๑๑	๑,๐๐๘,๐๕๘	๘๕,๒๕๕	๑,๐๙๓,๓๑๓

จึงเห็นได้ว่าในปัจจุบันการประมงทะเลมีความสำคัญมากขึ้น ทางรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญในข้อนี้ จึงได้ทำการสนับสนุน ส่งเสริมเกี่ยวกับการประมงทะเลให้มีการพัฒนากว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อนำเอาอาหารโปรตีนจากสัตว์ทะเลไปทดแทนสัตว์น้ำจืดที่ลดจำนวนลง โดยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น, เยอรมัน, เคนมาร์ก ซึ่งได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำการใช้เครื่องมือประมงใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพการจับสูง และวิธีทำการประมง รวมทั้งให้คำแนะนำในการวิจัยทรัพยากรประมงหรือให้ทุนเจ้าหน้าที่ไปอบรมครูงานต่างประเทศ ปรับปรุงการต่อเรือเพื่อขยายเขตการประมงออกไป ศึกษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ

สัตว์น้ำ รวมปริมาณ ชนิดและการกระจายตัวของสัตว์น้ำทั้งในอ่าวไทยและทางค่าน
มหาสมุทรอินเดีย เพื่อเป็นรากฐานในการดำเนินงานทางด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร
ประมง และการนำมาใช้ ให้เป็นประโยชน์และถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้ได้รับ
ประโยชน์จากทรัพยากรดังกล่าวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

นับตั้งแต่ได้เริ่มมีการใช้อวนลากแหตะเอนขึ้นในประเทศไทยโดยการ
ช่วยเหลือของรัฐบาลสหพันธรัฐเยอรมันในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ แล้ว ปลาที่หากินตามพื้น
ท้องทะเลได้เริ่มถูกจับและถูกนำมาใช้เป็นอาหารเป็นจำนวนมาก ปลาหน้าดินหลาย
ชนิดเช่นในวงศ์ปลาปากคม (Family Synodontidae) วงศ์ปลาสี่กุง (Family
Carangidae) วงศ์ปลาแป้น (Family Leiognathidae) วงศ์ปลาคาบเงิน
(Family Trichiuridae) วงศ์ปลากระพง (Family Lutianidae)
และวงศ์ปลาทรายแดง (Family Nemipteridae) ที่ถูกจับขึ้นมาจำหน่ายนั้น
ล้วนแต่เป็นปลาที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ปริมาณของปลาหน้าดินที่ถูกจับขึ้นมาขึ้นที่จำนวน
ขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๒ ที่แสดงปริมาณทั้งหมดที่เพิ่มขึ้นทุกๆปี
ของปลาหน้าดินที่จับได้ทั่วประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ - ๒๕๑๐ (อันธิประชา, ๒๕๑๒)

ตารางที่ ๒

ปริมาณปลาหน้าดินที่จับได้ทั่วประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ - ๒๕๑๐

ปี พ.ศ.	จำนวนปลาหน้าดิน(ตัน)	ยอดรวมปลาทะเลทั้งหมดที่จับ(ตัน)
๒๕๐๑	๕๐,๑๐๐	๑๔๕,๐๐๐
๒๕๐๒	๕๘,๔๓๐	๑๔๗,๗๗๐
๒๕๐๓	๖๗,๗๑๑	๑๔๖,๔๗๑
๒๕๐๔	๑๒๓,๐๗๗	๒๓๓,๒๗๕
๒๕๐๕	๑๕๑,๔๐๓	๒๖๘,๗๐๘
๒๕๐๖	๒๒๗,๖๕๐	๓๒๓,๓๗๔
๒๕๐๗	๓๗๑,๖๔๒	๔๘๕,๑๘๖

ปี พ.ศ.	จำนวนปลาหน้าดิน (ตัน)	ยอดรวมปลาทะเลที่จับทั้งหมด(ตัน)
๒๕๐๘	๓๙๒, ๖๖๖	๕๒๙, ๔๘๓
๒๕๐๙	๔๔๘, ๕๕๔	๖๓๕, ๑๖๕
๒๕๑๐	๕๖๕, ๓๔๓	๗๖๒, ๑๘๘
๒๕๑๑	๗๘๔, ๑๖๔	๑, ๐๐๙, ๐๕๘

เมื่อพิจารณาข้อมูลสถิติจากตารางที่ ๒ แล้ว จะเห็นได้ชัดเจนว่า ปริมาณของสัตว์น้ำหน้าดินได้เพิ่มขึ้นเกือบเป็น ๒ เท่าของปี ๒๕๐๓ ในปี ๒๕๐๘ และ ปริมาณสัตว์น้ำหน้าดินในปี ๒๕๐๙ ได้เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ ๓ เท่าของปี ๒๕๐๓ และ พรอมกันนี้เมื่อเปรียบเทียบปริมาณสัตว์น้ำหน้าดินกับปริมาณสัตว์น้ำทะเลอื่น ๆ แล้ว จะ เห็นได้ว่าสัตว์น้ำหน้าดินเฉลี่ยแล้วมีปริมาณ ๖๐ - ๗๐ % ของสัตว์น้ำทะเลทั้งหมดที่จับ ได้

แต่จากปริมาณการจับของสัตว์น้ำหน้าดินที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็น จำนวนมากขึ้นทุกทีนั้น ปริมาณของปลาทรายแดง (*Nemipterus spp.*) ที่ถูกจับขึ้นมา ก็ย่อมทวีจำนวนมากขึ้น ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาว่า ปลาในครอบครัวนี้ที่พบอยู่ในน่านน้ำไทยว่ามีอยู่ชนิดใด และแต่ละชนิดมีลักษณะอย่างไร เพื่อจะได้ใช้เป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการศึกษาทางด้านชีววิทยา อันจะเป็นประโยชน์ ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรดังกล่าว เพื่อให้ปลาเหล่านี้คงมีอยู่ให้จับได้ในอัตราสูงสุดได้ อย่างสม่ำเสมอตลอดไป

๑.๒. วัตถุประสงค์

การศึกษาเพื่อจำแนกแยกชนิดของปลาทรายแดงที่พบในน่านน้ำไทย มี วัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาถึงจำนวนชนิดของปลาในครอบครัวนี้ทั้งหมดที่พบอยู่ใน น่านน้ำไทย

- ๒. เพื่อศึกษาถึงรูปร่างและลักษณะที่สำคัญของปลาแต่ละชนิด
- ๓. เพื่อศึกษาหาความแตกต่างระหว่างปลาแต่ละชนิด ทั้งรูปร่างลักษณะภายนอก และของชิ้นส่วนกระดูกบางชิ้น
- ๔. เพื่อใช้เป็นความรู้พื้นฐาน และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป